

Tahsisat harici yapılan taahhüdat ve mubayaatın sureti tediye ve takibi hakkında 1/698 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı 6/1671

21-V-1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Tahsisât harici yapılan taahhüdat ve mubayaatın sureti tediye ve takibi hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 21-V-1930 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Muhasebei umumiye kanunu ile vekillerin bütçe ile her sene verilen tahsisat ve mezuniyet haricinde bir gûna taahhüdat ve sarfiyatta bulunmaları menedilmiş olduğu halde bazen bu lüzumu kanuniye riayet edilmeyerek ve bazen de idarî zaruretler dolayısıyla tahsisat fevkinde taahhüdat ve mübayaat icra edilmektedir. Gerçi hilâfı kanun taahhüdat ve mübayaat yapanlar hakkında kanunî takibat yapılmakta isede bu şekilde yapılan muamelelerden hak sahiplerinin bir gûna sunu taksiri olmadığından alacaklarının uzun müddet tediye edilmemesi adalet ve Cümhuriyet prensiplerine uygun olmadıktan başka hazine aleyhine bihakkm dava ikame edilmekte ve borcun aslından maada ücreti vekâlet ve mahkeme masraflarının da hazinece tediyesine zaruret hasıl olmaktadır. 1927 senei maliyesi nihayetine kadar olan bütçeden mütevellit alacaklar için 1513 numaralı kanunla şekli mahsus kabul edilmiş olduğundan 1928 senei maliyesi iptidasından itibaren vekâletlerce tahsisat harici yapılan taahhüdatın mütevellit borçların, taallük ettiği vekâletlerle kararlaştırılarak o dairenin bütçenin münasip fasıl ve maddelerine mevzu tahsisattan, mevkufat yapılmak ve usulen tediye edilmiş borçlar namı altında açılacak bir faslı mahsusa münakaleleri yapılmak suretile borçların derhal Maliye Vekâletince tediyesi münasip olacağı düşünülmüş ve muhalifi kanun muamelâttan mütevellit borçları tediye eden Maliye Vekâleti bu memurlar hakkında takibatı kanuniyeye tevessül edilmesi ve ancak yapılan muamelenin Devlet için pek ciddî bir menfaatin temini veya bir muhataranın ref'i gibi esbaptan mütevellit olması hallerinde İcra Vekilleri Heyetince takibatın tetkiki ve af hakkında B. M. M. ne bir lâyiha kanuniye takdimi münasip olacağı derpiş edilerek 3 ve 4 üncü maddeler bu esasa göre yazılmıştır.

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

M. 135

1/698

1 - VI - 1930

Yüksek Reisliğe

Tahsisat harici yapılan taahhüdât ve mübayaatın tediyeye ve takibine dair olup Başvekâletin 21 Mayıs 1930 tarih ve 6/1671 numaralı tezkeresi ile Encümenimize havale buyrulan kanun lâyihası Maliye Vekili Saracoğlu Şükrü Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Bütçe ile verilen tahsisat ve mezuniyet haricinde vekillerin taahhüdât ve sarfiyatta bulunmaları Muhasebe-i Umumiye kanunu ile menedilmiş olduğu halde bazan idarî zaruretler dolayısıyla ve bazan bu lüzümü kanuniye riayet edilmiyerek taahhüdât ve mübayaatta bulunduğu ve bu şekildeki muameleler dolayısıyla hak sahiplerinin alacaklarının uzun müddet tediyesiz kalması muvafık olmayacağı mütalaasile bu kanun lâyihası teklif olunmaktadır.

Hakikaten, her ne sebeple olursa olsun hazine namma taahhütlere girişen veya hizmet ifa ettiren salâhiyetli ita âmirlerinin tahsisat ve kanunî mezuniyet hududuna bakmaksızın yaptıkları muameleden tevellüt eden şahsî alacakları her halde tesviyeye tabi tutmak hem hak ve hem de hazine menfaati noktasından zaruridir. Haklarının ödenmediğini görenlerin hükûmete iş yapmakta endişeli olacaklarını ve bu yüzden ancak fahiş fiatlarla taahhüde yaklaşarak hazineyi mütezarır ettikten başka Devlet itibarına hâlel verici vaziyetler dahi çıkarabileceklerinin tabii görülmelidir.

Bu mülahazalara binaen teklif olunan lâyihanın tediyeye ve takibat hakkındaki hükümleri kabul olunmuş ve ancak bütçe prensiplerinin muhafazasızlığını da göz önüne alınarak tediyelerin 1929 malî senesi nihayetine kadar olan borçlara hasrı kararlaştırılmıştır. Teklif edilen şekle gidilip tahsisat fevkinde taahhüt ve sarf yolunu açık bulundurmamak, takibat ve ceza tehdidile olsa da bütçe usul ve hukuksal noktasından caiz görülmemiştir.

MADDE 1 — 1928 ve 1929 senelerine ait olup tahsisat harici yapılmış bulunan taahhüt ve mübayaaların tesviye tarzı gösterilmek üzere tadilen tanzim edilen bu madde hükmünün mezuniyet yerine kat'î olarak tediyeye emrini tazammun etmesi tercih olunmuştur.

MADDE 2 — 1927 ve daha evvelki senelere ait borçlar 1513 numaralı kanun mucibince muhtelif ayyen müddetle müracaat ve tesbit kaydine tabi tutulmuş olduğundan bu kabul borçlardan tahsisatı olmayanların tesviye edilebilmesi için bu madde yeniden yazılmıştır.

MADDE 3 — Borçlar ödenmeden evvel taahhüdâtından karşılığı mevkufta tutulmak şart kılınmış ve fasla (usulen ödenmiş borçlar) yerine, aylık ettiği dairesinin cari sene bütçesi masraf tahsisatından karşılığı mevkufta tutulmak şart kılınmış ve fasla (usulen ödenmiş borçlar) yerine, sarih olsun için (tahsisatsız borçlar) namı verilmiştir.

MADDE 4 — Birinci madde münasebetile arz olunduğu üzere borçların her halde ve her şeyden evvel ödenmesi zaruretini encümenimiz, bir teyit kuvveti olmak üzere bu maddeyi ilâveten tanzim eylemiştir.

MADDE 5 — Teklif olunan lâyihanın 3 üncü maddesi şeklen tadil olunmak suretile kabul olunmuştur.

MADDE 6 — Bu kanun hükmüne tevfiğe ödenen borçların müfredatını Meclisin bilmesi ve bu müfredatın bütçe tanziminde elde bulunması için ayrıca hüküm koymağa lüzum görülmesi ve kanunsuz hareketlerinden dolayı tatbikata tabi tutulanların miktarının birer cetvel ile Meclise arzı hususu da bu maddeye ilâve olunmuştur. Cetvellerin 1931 ve 1932 seneleri bütçeleriyle birlikte tevdiî kaydı aynı zamanda borçların bu müddet zarfında ödenmesi hükmünü ihtiva etmektedir.

MADDE 7 — Lâyihadaki dördüncü maddenin salâhiyet ve idare noktasından daha münasip bir tarza tahvilî suretile tadilen yazılmıştır.

Müstacelen müzakere ve kabulü Umumi Heyetin tasvibine arz olunur.

Bütçe En. Rs.	Rs. V.	M. M.	Âza	Âza	Âza
İstanbul	Bursa	Gaziantep	Aydın	Burdur	Erzurum
<i>Fuat</i>	<i>Muhlis</i>	<i>Remzi</i>	<i>Mühendis Mitat</i>	<i>Vahit</i>	<i>H. Aziz</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Elâziz	Isparta	Konya	Niğde	Maraş	Yozgat
<i>H. Tahsin</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>Kâ Hüsnü</i>	<i>Faik</i>	<i>Behçet</i>	<i>S. Sırrı</i>

Hükümetin teklifi

Tahsisat harici yapılan taahhüdât ve mübayaatın sureti tediye ve takibi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1928 senei maliyesi iptidasından itibaren Vekâletlerce tahsisat harici yapılan taahhüdât ve mübayaattan mütevellit borçların, taallük ettiği dairenin cari sene bütçelerine mevzu masraf tahsisatından karşılığı mevkuף tutulmak şartile Maliye Vekili mezundur.

MADDE 2 — Birinci madde mucibince ödenen borçlar için mevkuף tutulan tahsisat usulen ödenmiş borçlar namile açılacak bir faslı mahsusa naklolunur.

MADDE 3 — Borçlar bu suretle ödendikten sonra kanunlara muhalif olarak tahsisat harici taahhüdât ve mübayaatta bulunanlar aleyhine yapılması lâzım gelen kanunî takibat Maliye Vekâleti tarafından doğrudan doğruya ifa edilir.

MADDE 4 — Takibata lüzum ve mahal görülmeyen ahvalde bu masarifi yapmış olan dairelerin âmiri itaları İcra Vekilleri Heyetine müracaat eder. Takibatın tevkifine İcra Vekilleri Heyetince karar verildiği takdirde af için bir lâyihai kanuniye tanzim ve Büyük Millet Meclisine takdim olunur.

MADDE 5 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun hükmlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Bütçe Encümeninin tadili

Tahsisat harici taahhüt ve mübayaaların tediyesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1928 ve 1929 seneleri zarfında dairelerce tahsisat harici yapılan taahhüdât ve mübayaalardan mütevellit borçlar taallük ettiği dairenin cari sene bütçesi masraf tahsisatından karşılığı mevkuף tutulmak şartile Maliye Vekâletince tediye olunur.

MADDE 2 — 1927 ve daha evvelki senelere ait Millî Hükümet borçlarından, 1513 numaralı kanun mucibince tesbit olunupta bütçelerinde tahsisatı bulunmadığından dolayı tesviye edilemeyenler, birinci maddede yazıldığı veçhile tediye olunur.

MADDE 3 — Birinci ve ikinci maddeler mucibince mevkuף tutulacak tahsisat (tahsisatsız borçlar) namile Maliye bütçesinde açılacak bir fasla naklolunur.

MADDE 4 — Birinci ve ikinci maddelerde yazılı borçlar ödenmeden bu borçların taallük ettiği fasıllardan ve bu fasıllar dahilindeki maddelerden münakale yapılamaz.

MADDE 5 — Maliye Vekâletince, yukarıki şartlar dairesinde borçlar ödendikten sonra, tahsisat harici taahhüt ve mübayaalarda bulunanlar aleyhine kanunî takibat yapılır.

MADDE 6 — Bu kanun mucibince ödenen borçların müfredatı ile takibata tabi tutulanların miktarı birer cetvel halinde ve 1931 ve 1932 seneleri bütçeleriyle birlikte Meclise arz olunur.

MADDE 7 — Devlet menfaati veya zaruret icabı bu gibi taahhütlere girmiş veya hizmet ifa ettirmiş olan ita âmirleri hakkındaki takibat İcra Vekilleri kararile tevkif olunabilir .

Böylece takibatı tevkif edilenlerin bir cetveli yukarıki maddede gösterilen cetvellerle birlikte Büyük Meclisin tasvibine arz olunur.

MADDE 8 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 9 — Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

21 - V - 1930

Bş. V. Ad. V. M. M. V. Da. V.
İsmet M. Esat B. M. Abdülhalık Ş. Kaya

İçtimada bulunmadı

Ha. V. Ma. V. Mf. V.
Dr. T. Rüştü Ş. Saracoğlu Cemal Hüsnü

Na. V. İK. V. S. İ. M. V.
Recep Şakir Dr. Refik